

Бориславський Р. А.

*аспірант кафедри кримінального права та криминології
Львівського державного університету внутрішніх справ*

ЗАПРОВАДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ, ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗНИЩЕННЯ АБО ПОШКОДЖЕННЯ МАЙНА

Постановка проблеми. Одним із способів диференціації кримінальної відповідальності за знищення або пошкодження майна може стати запровадження кримінальних проступків. Ця ідея останнім часом набула особливої підтримки, що в кінцевому результаті втілилось у прийнятому Законі України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» № 2617-VIII від 22 листопада 2018 року яким КК доповнили інститутом кримінальних проступків. Закон набирає чинності з 1 січня 2020 року і відповідно кримінальне законодавство України нарешті передбачатиме ті поняття, якими давно оперує кримінальне процесуальне законодавство.

З огляду на те, що Закон прийнятий слід наголосити на тому, що в теорії кримінального права щодо доцільності запровадження інституту кримінальних проступків не все так однозначно.

Погляди науковців щодо цього напрямку удосконалення кримінального законодавства розділились. Це у свою чергу вимагає комплексного дослідження запровадження інституту кримінальних правопорушень у законодавство України загалом, а також в частині диференціації відповідальності за знищення або пошкодження майна зокрема.

Стан дослідження. Слід наголосити, що досліджень в частині запровадження інституту кримінальних проступків, як засобу диференціації кримінальної відповідальності за знищення або пошкодження майна в Україні не здійснювалось. Лише окремі аспекти запровадження інституту кримінальних правопорушень в цілому ставали предметом окремих наукових праць. Так, запровадження інституту кримінальних правопорушень, а також запровадження безпосередньо кримінальних проступків стало предметом досліджень таких науковці, як: Л.М. Демидова, Ю.А. Дорохіної, М.Г. Кантюка, Н.А. Орловської, Л.В. Павлик, Р.Г.Песцо-

ва, Н.О. Сербіної В.Я. Тація, П.Л. Фріса, М.І. Хавронюка, І.В. Черниченка, О.М. Шармари, та інших.

Мета статті полягає у комплексному аналізі запровадження інституту кримінальних проступків, як перспективного напрямку диференціації кримінальної відповідальності за знищення або пошкодження майна.

Виклад основних положень. Запровадження інституту кримінальних проступків попри всі аргументи прихильників цієї ідеї викликає надалі палкі дискусії у науковому середовищі.

Загалом доводи науковців щодо доцільності таких нововведень у кримінальному законодавстві наступні. Так, прихильники такої ідею в першу чергу аргументують свою позицію необхідністю розвантаження слідчих органів від тієї категорії справ досудове розслідування по яких, у тому вигляді як це відбувається на сьогодні, проводити не доцільно.

Обумовлено це знову ж таки положеннями КПК України, де зазначено, що досудове розслідування кримінальних проступків повинно здійснюватися у формі дізнання (ст. 215 КПК) [1].

У той же час, донедавна Кримінальний кодекс України не передбачав такого виду кримінального правопорушення, як проступок, як і самого поняття кримінальне правопорушення. Не передбачає він його і зараз. Лише у розділі X (Прикінцеві положення) КПК наголошується, що положення, які стосуються кримінального провадження щодо кримінальних проступків, вводяться в дію одночасно з набранням чинності Законом України про кримінальні проступки [1].

Як зазначає І.В. Черниченко, запровадження кримінальних проступків в Україні зумовлено одним із напрямів кримінально-правової політики держави, який полягає у гуманізації кримінальної відповідальності. Крім того науковці, що підтримують цю ідею зазначають, що запровадження інституту кримінальних проступків сприятиме збільшенню кількості закінчених кримінальних проваджень з укладанням угод, оскільки засудження за вчинення кримінального проступку не має такого негативного правового наслідку, як судимість [2, С. 304].

На думку окремих авторів, поділ кримінальних правопорушень на види вважається перспективним напрямком вдосконалення законодавства, враховуватиме існування різних за ступенем суспільної небезпеки діянь, буде сприяти скороченню застосування кримінальної репресії. Передбачається, що за вчинення кримінального проступку не наставатиме судимість і до відповідної категорії справ будуть застосовані спрощені процедури розслідування та судового розгляду, що дасть можливість заощадити бюджетні кошти та розвантажити суди [3, С. 525].

Також, на думку І. В. Черниченко, аргументом доцільності запровадження цього інституту є законодавчий курс України, вимоги Європейського Союзу та досвід інших держав світу, законодавство яких передбачає два, і навіть три види кримінально-караних діянь [2, С. 306].

Загалом слід наголосити, що ідея запровадження кримінальних проступків не нова. Так, В.О. Навроцький ще у 2006 році пропонував перелік кримінальних проступків сформувавши за рахунок діянь, які віднесені до категорії злочинів невеликої тяжкості, за які не передбачене позбавлення волі, а також адміністративних правопорушень, за які може бути застосовано арешт; Особливу частину КК України поділити на дві структурні книги; щодо кримінальних проступків застосовувати спрощену процедуру розслідування, примирну процедуру та угоду про визнання вини [4, С. 122].

Хоча з цього приводу П.Л. Фріс, вбачає запровадження нової категорії шляхом створення самостійної галузі, а не в межах КК України, бо це призведе до невиправданої криміналізації, що суперечить проголошеному курсу на гуманізацію кримінальної відповідальності [5, С. 91-92].

Щодо розуміння цього поняття серед науковців наявні такі думки. Так, Л.М. Демидова, яка узагальнила розуміння змісту кримінальних проступків прихильниками їх запровадження, і звела їх до таких підходів:

1) полягає у підкресленні особливої природи кримінального проступку, що тягне їх виключення із кола злочинів, адже вони є менш суспільно небезпечними, ніж злочини;

2) другий вказує на розуміння кримінального проступку як діяння, злочинного та такого, що є близьким до інших антисоціальних проступків;

3) прихильники третього підходу під кримінальними проступками розуміють групу декриміналізованих злочинів невеликої тяжкості та адміністративних (неуправлінських) правопорушень;

4) розкриває зміст цього поняття, як різновиду злочину, але із зниженим ступенем суспільної небезпеки [6, С. 1079].

Відповідно науковцями певним чином ідея запровадження інституту кримінальних проступків аргументується.

Однак слід звернути увагу й на контраргументи тих науковців, які таку доцільність виключають.

В першу чергу науковці звертають увагу, що Кримінальний кодекс України (далі – КК України) такої класифікації не передбачає, а в Основному Законі відображається концепція єдиного кримінального правопо-

рушення – злочину. Та й положення глави 25 КПК України, яка регламентує особливості досудового розслідування кримінальних проступків, відрізняються від загального порядку розслідування злочинів лише строками, неможливістю обрання запобіжних заходів у виді домашнього арешту, застави та тримання під вартою, а також заборонаю проведення негласних слідчих (розшукових) дій [2, С. 304].

Так, загалом підтримуючи ідею необхідності трансформації значної частини злочинів невеликої тяжкості у проступки як логічний прояв політики подальшої гуманізації юридичної відповідальності за делікти, що не містять загрози спричинення значної шкоди інтересам суспільства й держави, та віднесення до цієї групи також частини адміністративних правопорушень, М.Г. Кантока зазначає, що визначення всіх деліктів, які пропонуються трансформувати в окремий інститут права, поняттям «кримінальний проступок» не виглядає переконливим. По-перше, поява інституту кримінального проступку ставить принципове питання щодо його правової природи й визначення місця у системі законодавства. По-друге, виникає проблема декриміналізації і криміналізації. Трансформація злочинів невеликої тяжкості, передбачених 37 статтями та 149 частинами інших статей (орієнтовно), у кримінальні проступки не змінять юридичної природи цих правопорушень, оскільки засобом обмеження прав і свобод особи, яку буде визнано винною у їх вчиненні, залишається кримінальна відповідальність [7, С. 295-296].

Крім того, опоненти запровадження інституту кримінальних проступків заперечують доцільність фактичної криміналізації окремих адміністративних правопорушень.

Так, на думку окремих авторів метою запровадження інституту кримінальних проступків визнається гуманізація кримінальної відповідальності. Однак один з обраних для цього засобів (часткова криміналізація адміністративних правопорушень) є невдалим і явно не вирішує вказаного завдання. Якщо ж в Україні таким чином намагаються виконати міжнародні зобов'язання щодо реформування кримінального законодавства, то слід реально оцінювати, які це матиме наслідки для українського соціуму. Незаперечним свідченням гуманізованої спрямованості інституту кримінальних проступків є скорочення переліку діянь, які визнаються злочинними. Запровадження інституту кримінальних проступків дозволить виключити з Кримінального кодексу майже 40 статей та 160 їх частин. Однак у даному випадку не йде мова про декриміналізацію відповідних діянь, адже кримінальна відповідальність за їх вчинення не скасовується, а набуває дещо іншої форми – стягнення. Таку диференціацію

кримінальної відповідальності, особливо зважаючи на менш суворий, ніж у покарань, характер кримінально-правових стягнень (згідно з Концепцією – короткострокове позбавлення волі, штраф у певному обмеженому розмірі, позбавлення спеціальних прав, залучення до обов'язкових робіт тощо), а також відсутність судимості за вчинення кримінального проступку, безумовно, слід розглядати як елемент гуманізації кримінального законодавства [7, С. 297].

Окремими дослідниками ідея запровадження цього інституту взагалі виключається.

Як зазначає Н.А. Орловська, кримінальне законодавство взагалі не потребує запровадження кримінальних проступків. Для вирішення завдань гуманізації кримінальної юстиції можна було б переглянути типові санкції злочинів невеликої тяжкості (в частині покарання у виді позбавлення волі). Що ж до системного узгодження кримінального і кримінального процесуального законодавства, то тут можна використати, наприклад, пропозицію, викладену у Висновку на законопроект № 7279-д, стосовно заміни в тексті КПК термінів «кримінальне правопорушення» та «кримінальні проступки» на «злочини» та «злочини невеликої тяжкості» відповідно. У такому разі, зазначає вона, відпаде необхідність внесення величезної кількості змін до КК України [8, С. 305].

INTERNATIONAL JOURNAL «LAW & SOCIETY»

Так, О.Ф. Пасека аналізуючи один із законопроектів, яким передбачалось запровадження кримінальних проступків, звертає увагу на те, що у пояснювальній записці до Проекту необхідність внесення таких змін обґрунтовується тим, що в загальній кількості розслідуваних злочинів тяжкі та особливо тяжкі складають четверту частину, а злочини невеликої тяжкості або середньої тяжкості становлять майже 50 % від усіх розслідувань, що призводить до затягування розслідування тяжких та особливо тяжких злочинів, а також необґрунтованої тяганини у розслідуванні злочинів невеликої тяжкості. Однак, вказаний автор звернув увагу, що ця проблема пов'язана з нормами не матеріального, а процесуального права, відповідно і зміни повинні стосуватися виключно положень Кримінального процесуального кодексу України. З цієї позиції він зазначає, що розвантажити слідчі органи можливо за допомогою передбачення в КПК України спрощеної процедури розслідування окремих видів злочинів. Так, у кримінальному процесуальному законодавстві доцільно було б передбачити вичерпний перелік злочинів (невеликої тяжкості та окремих злочинів середньої тяжкості), процедура досудового розслідування яких є спрощеною (у формі дізнання), та відповідно положення, які б регламентували проведення цієї процедури. Саме такі зміни, з одного боку,

сприяли б розвантаженню слідчих органів, з іншого – не викликали б потреби у внесенні ґрунтовних змін до Кримінального кодексу України [9, С. 174].

Ще одним, як видається, вагомим аргументом опонентів запровадження інституту кримінальних проступків є те, що 8 – 10 мільйонів людей (за результатами різних досліджень) будуть притягнуті не до адміністративної, а кримінальної відповідальності; відбудеться розширення меж криміналізації; розслідування та судовий розгляд проступків здійснюватиметься у межах кримінального провадження; суд буде ухвалювати щодо таких діянь обвинувальний вирок, а винний визнаватись засудженим і до нього будуть застосовуватись кримінальні покарання [10, С. 320].

Відповідно, як видається, позиція опонентів цієї ідеї є більш обґрунтованою, що у свою чергу ставить під сумнів прийняття вказаного вище Закону України № 2617-VIII.

Загалом така ідея видається не переконливою, оскільки: по-перше, основний аргумент доцільності таких змін є процесуальною проблемою, а не матеріальною, бо розвантажити слідчі підрозділи можна без запровадження кримінальних проступків; по-друге, криміналізація окремих адміністративних правопорушень, з огляду на задекларований курс на гуманізацію кримінального законодавства, взагалі є нераціональним; по-третє, вбачається абсолютно не виправданим посилення відповідальності за окремі суспільно небезпечні діяння лише для того, щоб залишити їх у категорії «злочин», адже іншого вагومого аргументу для цього немає!

У підтримку зазначеного окремими авторами наголошується на тому, що механічне включення адміністративних проступків, які мають на сьогодні судову юрисдикцію, до КК України приведе до фактичного визнання кримінальними значну кількість діянь, які за своїми характеристиками аж ніяк не можуть бути визнані такими. Цей шлях призвів би до криміналізації значного кола діянь, що мало би суттєві суспільно негативні наслідки [11, С. 430].

Окрім того, слід зазначити, що тривають дискусії щодо того, де і як передбачити кримінальні проступки. Варіантів є кілька: в положеннях КК або ж в окремому кодексі про кримінальні проступки.

Зокрема, на думку Ю. А. Дорохіної, вирішення питання щодо проступку в межах окремого нормативно-правового акту доцільно визнати найбільш логічним рішенням зазначеної проблеми, що буде спрямовано

на гуманізацію кримінальної відповідальності, передусім за протиправні посягання на власність [12, С. 76].

Однак, з огляду на зазначене вище, а саме прийнятий Закон про проступки це питання слід вважати вирішеним.

Загалом зважаючи на погляди як прихильників, так і опонентів цієї ідеї слід погодитись з тим, що запровадження цього інституту можна вважати доконаним фактом і проблему у цьому аспекті слід вже вирішувати не стільки з погляду доцільності їх запровадження, скільки із забезпечення їх належної законодавчої регламентації.

На цій підставі слушно зазначає О.М. Шармар, що на сьогодні доцільно: 1) закріпити чіткі критерії, згідно з якими частину злочинів буде віднесено до категорії кримінальних проступків; 2) чітко визначити поняття та суб'єкта кримінального проступку; 3) передбачити, чи можлива складна форма співучасті при вчиненні таких діянь; 4) установити, чи існуватиме повторність злочинів і кримінальних проступків та її правові наслідки; 5) вказати, яка має бути система покарань чи стягнень, загальні засади їх призначення за вчинення проступку (проступків) або одночасно за вчинення проступку і злочину тощо [13, С. 362].

Це у свою чергу дасть можливість до мінімуму звести всі можливі негативні аспекти запровадження цього інституту до положень кримінального законодавства України.

З огляду на задекларовану тему дослідження слід зазначити, що наукових праць, які стосуються відповідальності за знищення або пошкодження майна крізь призму запровадження інституту кримінальних проступків фактично немає. Лише в поодиноких випадках науковці досліджуючи той чи інший склад злочину, пов'язаний із знищенням або пошкодженням майна роблять спробу вирішити питання про запровадження відповідальності за діяння такого характеру в межах проступку.

Так, наприклад, на думку Ю. А. Дорохіної, вбачається за доцільне запропонувати віднести до кримінальних проступків проти власності ті діяння, що на сучасному етапі втратили суспільну небезпечність, а саме діяння, передбачені ст. 193 та ст. 196 КК України. Віднесення цих складів до кримінальних проступків, безперечно, потребує аргументації, насамперед тому, що фактично йдеться про декриміналізацію суспільно небезпечних діянь, які мають наслідком завдання тяжких тілесних ушкоджень або загибель людей (ст. 196 КК України). Проте кримінальний закон містить достатньо складів, які передбачають кримінальну відповідальність за необережне заподіяння смерті (зокрема ст. 119, ч. 2 ст. 134, ч. 3 ст. 135, ч. 3 ст. 136, ч. 2 ст. 137, ч. 2 ст. 139 КК України) [12, С. 76-77].

Крім того, аналізуючи склади злочинів проти власності Ю.А. Дорохіна зазначає, що окремі з цих діянь, в тому числі й діяння передбачене ст. 196 КК України, порушують право власності не прямо, а «похідним, вторинним чином», тобто «опосередковано». Тому, аналіз складу злочину, передбаченого ст. 196 КК України, зазначає вона, дає підстави стверджувати, що на відміну від злочинів так би мовити «прямого і безпосереднього» механізму завдання злочинної шкоди об'єкту кримінально правової охорони (крадіжка, грабіж, розбій, шахрайство тощо), це діяння має, певною мірою, менш суспільно небезпечний «похідний, вторинний» характер завдання шкоди власності як основному безпосередньому об'єкту злочину. Наведене, на її думку, дає підстави вказувати на те, що суспільна небезпека необережного знищення або пошкодження майна більшою мірою притаманна саме кримінальним проступкам, а не злочинам проти власності [12, С. 77].

Дійсно злочин, передбачений цією статтею, як видається, не зовсім призначений для захисту суспільних відносин у сфері охорони власності, а, як уже відзначалось, більшою мірою здійснює охорону життя та здоров'я особи.

На підставі цього окремі автори стверджують, що з метою гуманізації кримінальної відповідальності та відповідної гармонізації міжгалузевих зв'язків вбачається за доцільне віднести діяння, передбачене ст. 196 КК України, до кримінальних проступків, аргументуючи свою позицію тим, що аналіз практики показав, що суспільна небезпека цього злочину незначна, а відтак – можуть виявитися достатніми й заходи примусу, що передбачені в проекті Кодексу про кримінальні проступки, що не пов'язані з обмеженням чи позбавленням волі винного. Тому, здебільшого вони повинні мати компенсаційний, майновий характер [12, С. 78].

Однак, з огляду на зазначене в попередніх підрозділах цієї роботи більш правильний підхід полягає у виключенні цієї статті з положень КК України.

Щодо доцільності перенесення окремих злочинів, які пов'язані із знищенням або пошкодженням майна до категорії проступку вказують й інші науковці. Так, на думку Н.О. Сербіної, з метою досягнення пропорційності настання відповідальності за умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства та покращення ефективності реагування пропонуємо, вказане кримінальне правопорушення віднести до системи кримінальних проступків із відповідним збільшенням штрафних санкцій, що також має позитивний економічний чинник [14].

Загалом, вирішення питання щодо перспектив диференціації кримінальної відповідальності за знищення або пошкодження майна за допомогою запровадження кримінальних проступків залежить від положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» № 2617-VIII від 22 листопада 2018 року.

Аналіз положень цього Закону засвідчує наступне: по-перше, з огляду на санкції злочинів, пов'язаних із знищенням або пошкодженням майна, а також положень зазначеного Закону щодо посилення відповідальності за окремі діяння до категорії кримінальних проступків належатимуть суспільно небезпечні діяння, передбачені ст.ст. 1881, 2981, 360, 412 КК України; по-друге, законодавець посилив відповідальність за окремі злочини, пов'язані із знищенням чи пошкодженням майна чим залишив їх у категорії «злочин», в іншому випадку з урахуванням майбутньої редакції ст. 11 КК України вони б ставали проступками (ст.ст. 347, 3471, 388 КК України).

Загалом з врахуванням пропозицій зазначених у попередніх підрозділах цієї роботи вбачається за можливе, крім тих злочинів, які з 1 січня 2020 року перейдуть у категорію проступку, віднести до цієї категорії й умисне знищення або пошкодження майна, що спричинило шкоду, до прикладу, на суму від 50 до 250 н.м.д.г.

Висновки. З огляду на зазначене вбачається, що запровадження інституту кримінального проступку в тому числі в частині диференціації кримінальної відповідальності за знищення або пошкодження майна слід вважати перспективним напрямом розвитку кримінального законодавства України. Зважаючи на те, що в окремих статтях КК України, які передбачають відповідальність за знищення або пошкодження майна мінімальний достатній розмір заподіяної шкоди є досить високий, передбачення відповідальності за вчинення такого діяння на меншу суму у межах кримінального проступку видається виправданим. Це у свою чергу засвідчує доцільність проведення подальших більш ґрунтовних досліджень у цьому напрямі.

1. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо запровадження інституту кримінальних проступків». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=48706&pf35401=279397>
2. Черниченко І. В. Інститут кримінальних проступків : за і проти / І. В. Черниченко // Гуманізація кримінальної відповідальності та демо-

- кратизація кримінального судочинства: матеріали Міжнародного науково-практичного симпозиуму (м. Івано-Франківськ, 18-19 листопада 2016 року). – Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького, 2016. – С. 304-307
3. Павлик Л. В. Перспективи виділення категорії кримінального проступку за злочинні посягання у сфері економіки / Л. В. Павлик // Форум права. – 2012. – № 2. – С. 524-531
 4. Хавронюк М. І. До питання про кримінальні проступки в контексті спеціалізації органів досудового розслідування / М. І. Хавронюк // Право України. – 2010. – № 9. – С. 120-131
 5. Фріс П. Л. Кримінально-правова політика України на шляху до Євроінтеграції / П. Л. Фріс // 10 років чинності Кримінального кодексу України: проблеми застосування, удосконалення та подальшої гармонізації із законодавством європейських країн : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 13 – 14 жовт. 2011 р. / редкол.: В. Я. Тацій (голов. ред.), В. І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. – Х. : Право, 2011. – С. 88-92
 6. Демидова Л. М. Кримінальний проступок як кримінально-процесуальна новела і кримінально-правова проблема / у кн. Кримінальний процесуальний кодекс 2012 року : ідеологія та практика правозастосування : колективна монографія / За заг. ред. Ю. П. Аленіна; відпов. за вип. І. В. Гловюк. – Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2018. – С. 1071-1093
 7. Кантока М. Г. Запровадження інституту кримінального проступку в контексті сучасного реформування прокуратури / М. Г. Кантока // Актуальні проблеми політики, 2015. – Вип. 55. – С. 292-299
 8. Орловська Н. А. Проблеми класифікації кримінальних правопорушень (до питання запровадження кримінальних проступків) / Н. А. Орловська // Порівняльно-аналітичне право, 2018. – № 2. – С. 305-308
 9. Пасека О. Ф. Аналіз законодавчих ініціатив щодо запровадження кримінальних проступків / О. Ф. Пасека // Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (10 листопада 2017 року) / упор. О. В. Авраменко, С. С. Гнатюк, І. В. Красницький. – Львів: ЛьвДУВС. – С. 173-174
 10. Тацій В. Я. Ще одна спроба «гуманізації» кримінального законодавства України / В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін, Ю. В. Гродецький, А. О. Байда // Вісник Асоціації кримінального права України : електронне наукове видання. – 2014. – Вип. 1(2). – С. 312-330

11. Хавронюк М. І. Щодо відмежування злочину від кримінального проступку / М. І. Хавронюк, А. М. Хавронюк // Кримінальний кодекс України: 10 років очікувань ; тези доповідей учасників Міжн. симпозиуму, 23-24 вересня 2011 року / Львівський державний університет внутрішніх справ. – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. – С. 429-432
12. Дорохіна Ю. А. До питання віднесення окремих злочинів проти власності до кримінальних проступків / Ю. А. Дорохіна // Гуманізація кримінальної відповідальності та демократизація кримінального судочинства: матеріали Міжнародного науково-практичного симпозиуму (м. Івано-Франківськ, 18-19 листопада 2016 року). – Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького, 2016. – С. 76-78
13. Шармар О. М. Кримінальний проступок : історія і сучасність / О. М. Шармар // Науковий Вісник Національної академії внутрішніх справ. – № 2. – 2013 – С. 356-364
14. Сербіна Н. О. Обґрунтування гуманізації настання відповідальності за умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства відповідно ст. 2701 КК України в розрізі створення інституту кримінальних проступків / Н. О. Сербіна. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/1576/1/8.pdf

Бориславський Р.А. Запровадження кримінальних проступків, як перспективний напрям диференціації кримінальної відповідальності за знищення або пошкодження майна

Проаналізовано сучасні підходи щодо запровадження у кримінальне законодавство України інституту кримінальних проступків. Визначено можливі напрями удосконалення диференціації кримінальної відповідальності за знищення або пошкодження майна з огляду на запровадження кримінальних проступків.

Вивчено сучасні підходи доктрини кримінального права щодо доцільності запровадження цього інституту кримінального права до законодавства України.

Здійснено спробу удосконалення чинного кримінального законодавства в частині відповідальності за знищення або пошкодження майна за допомогою віднесення окремих діянь до категорії проступків.

Ключові слова: кримінальне законодавство України, знищення майна, пошкодження майна, кримінальне правопорушення, кримінальний проступок.

Boryslavsky R.A. Introduction of criminal offenses as a promising area of differentiation of criminal liability for destruction or damage to property

Modern approaches to the introduction of the institute of criminal offenses in the criminal legislation of Ukraine are analyzed. Possible areas for improving the differentiation of criminal liability for destruction or damage to property in view of the introduction of criminal offenses have been identified.

The modern approaches of the doctrine of criminal law concerning expediency of introduction of this institute of criminal law to the legislation of Ukraine are studied.

An attempt has been made to improve the current criminal legislation in terms of liability for destruction or damage to property by classifying certain acts as misdemeanors.

The main views of scientists who both support this idea and those who reject it are analyzed.

The positions of scientists on the possibility of differentiation of criminal liability for destruction or damage to property by classifying certain socially dangerous acts as a criminal offense have been studied.

Based on the analysis, an attempt was made to offer their own vision on the introduction of criminal offenses as a promising area of differentiation of criminal liability for destruction or damage to property.

Keywords: criminal legislation of Ukraine, destruction of property, damage to property, criminal offense, criminal offense.